

Psi horské služby

Pátrání na horách se neobejde bez rizika

Psi se nejprve stali účinnými pomocníky horské služby při hledání osob zasypaných lavinou, dnes jsou však nepostradatelní i při pátrání po pohřešovaných lidech mimo zimní sezonu. V zájmu záchranu života člověka se hledá rovněž v noci, a to bývá na horách nebezpečno pro psa i záchranáře.

Proto se noční hledání stává stěžejním při každém celostátním cvičení kynologů Horské služby ČR. Pes jako potomek vlka, tedy šelmy lovcí za šerosvitu, je v porovnání s člověkem mnohem lépe vybavený pro pátrání v noci. Nejde jen o jeho největší přednost, spočívající v dokonalém rozlišování i nepatrných shluků molekul pachů, asi třikrát lepším vidění v noci a šestkrát vnímavějším sluchu, ale také o jeho vysokou pohyblivost. Pronikne do míst, kam se člověk dostává jen obtížně. Ať už to jsou husté porosty, vodní překážky, či nízké a různě tvarované skalní pukliny. A právě skalní lokality, ale i menší skalní útvary či velké kluzké balvany ukryté v lesích skrývají nebezpečí pro psy i psovody. Potvrdilo se to při posledním listopadovém cvičení v Jizerských horách.

Pomáhá satelitní navigace

Horští záchranáři mají své čtyřnožce rádi jako každý jiný milovník psů, když však nastoupí do noční akce, jsou smíření s tím, že se jejich pomocníci nevyhnou pátrání na nebezpečných místech. Mohou však výrazně ovlivnit míru rizika, a to pomocí satelitního navigačního přístroje GPS. Ten mají psovodi ve své výbavě od roku 2007 a dnes je pro ně nepostradatelnou pomůckou. Na displeji se jim promítá mapa a místo, kde se právě nachází. Mohou tedy zjistit, zda je při postupu stanoveným směrem nečeká nějaké zrádné místo. „Navíc mají na mapě vyznačený pruh čtverců o straně 100 metrů. To jim umožňuje systematicky propátrat jeden čtverec a pak postoupit do dalšího. Do mapy se totiž

Šumavský záchranář Petr Pospíšil má skvěle motivovaného psa.

Častý moment - záchranář si podle GPS ujasňuje další postup. Na snímku Aleš Rydval.

Správný kontakt a souhru s mladým psem považuje Josef Matějček za zásadní.

Na obojku retrívra vedoucího psovodů HS Pavla Smejkal je vidět anténa vysílačky.

Pes Pavla Hořejšího se při pátrání v horách nemohl vyhnout žádnému místu.

promítá i pohyb psa, a to díky satelitní vysílačce na obojku,“ upřesňuje člen HS Michal Beneš, autor digitálního plánování pátracích akcí. Jako řídicí cvičení psovodů a psů je stejně jako při ostré akci na pevném nebo pojízdném stanovišti a před sebou má počítačovou obrazovku. Na ní sleduje pohyb všech psovodů a psů. Pomocí vysílačky pak může korigovat postup každého psovoda tak, aby nezůstala žádná nepropátraná plocha, kde by se pravděpodobně mohl pohybovat či ležet hledaný člověk.

Jako v reálu

Počátek cvičení, které se nikterak nelišilo od reálné situace, popsal člen HS Aleš Rydval: „Ve čtvrtek kolem desáté hodiny dopoledne byli povoláni psovodi se psy k pátrání po pohřešovaných lidech v oblasti mezi Mariánskou horou a protrženou přehradou. Už za dvě hodiny se na místo v terénu určené souřadnicemi dostavili se psy dva členové HS z Orlických hor. Další z Krkonoše a naši z Jizerek byli na místě samozřejmě ještě dříve, o něco později ze vzdálené Šumavy.“ Na tomto místě nakonec pátralo osm psovodů a psů s mezinárodní kvalifikací záchranářských psů, a to do sedmé hodiny večerní. Na jiném místě předvedli své výkony nováčci teprve usilující o získání prvního stupně záchranářského atestu. Ani jim to organizátoři neusnadnili, neboť dva a půl kilometru dlouhý úsek koryta Jizery na česko-polské hranici měli propátrat do sta metrů na každou stranu od osy řeky. Jinde by to bylo snadné, jenomže v těchto místech se Jizera hluboce zařezává do horské krajiny a její břehy tvoří strmé kamenité srázy. Kameny jsou navíc

Hlavní rozhodčí, policista major Končel, hodnotil práci psů v sutinách bývalé textilky.

ještě po poledni mokré a místy i zledovatělé. To psi zjistili velmi rychle a po prvních uklouznutích a pádech byli opatrnější.

Žádné úlevy

Přestože každý psův od se snaží šetřit psa, aby vydržel efektivně pracovat co nejdéle, další den neměli šanci na žádnou úlevu. „Pátrání v horách bývá občas i několikadenní, a tedy vyčerpávající, proto psův odům a psům musíme vytvářet obdobné podmínky na fyzickou náročnost také při cvičeních a atestech, jako je tomu zde v Jizerkách,“ uvedl k dalšímu programu Aleš Rydval. A tím bylo pátrání v polozřícené továrně u Josefova Dolu. Na místo se psův od se museli dostat z Albrechtic podle zadaných souřadnic pěšky. Tam téměř dvě hodiny čekali na výzvu k pátrání. Teprve potom je čekalo noční hledání na hoře Buková. Nic příjemného to nebylo ani pro sedm figurantů, kteří bez hnutí strávili v terénu při teplotě

kolem nuly až sedm hodin v kuse. Mladé figurantky však hrdinně prohlásily: „Aspoň že nepršelo.“ Méně optimisticky mluvili dva psův od, když si jeden z nich na skalách roztrhl koleno a druhému se zase napíchl pes na klacek. Naštěstí z toho byla jen pohmožděnina a kůži na psův odově koleni spravilo pár stehů. I oni dokončili pátrání před půlnocí. Snahu všech účastníků nočního cvičení a především výkony psů ocenila Magda Krytinářová, která přijela z pověření Minis-

Policista Petr Liška hodnotí práci ohaře - adepta na místo mezi psími záchranáři HS.

terstva pro místní rozvoj sledovat průběh cvičení a výkony atestovaných psů. Horská služba totiž patří do sféry tohoto resortu.

Nestandardní situace

Třetí den cvičení už nebyl fyzicky namáhavý, ale předvádět poslušnost za deště, větru a teploty kolem nuly také nebylo nic radostného. Psův od si rovněž vyzkoušeli, jak

Mezi atestovanými psy byla i jedna z border kolíí zařazených u brigády kynologů HS.

budou jejich svěřenci reagovat na nestandardní situace, tedy takové, jež jsou sice málo pravděpodobné, ale mohou se při pátrání vyskytnout. „Tentokrát šlo o reakci na skupinku hovořících dětí, kterou pes najde na horách. Dále se zkušelo, zda dá přednost figurantovi, nebo masité svačině, která leží před ním. Nechyběl ani test, zda označí živou osobu či mrtvolný pach,“ uvedl Aleš Rydval k závěru podzimního cvičení, které hodnotili rozhodčí z řad policejních kynologů. Další cvičení čeká psy HS v době, kdy bude dostatek sněhu pro oživení pátracích návyků v lavinách. Ve chvíli, kdy budeme číst tyto řádky, už však možná budou mít takové cvičení za sebou. A my můžeme jen přát psův odům a psům, stejně jako návštěvníkům zimních hor, aby takových pátrání bylo co nejméně, neboť šance na přežití pod lavinou jsou nevalné.

text a foto: Josef Růžička